

Міністерство освіти і науки України
Київський університет імені Бориса Грінченка
Кафедра англійської філології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАКТИЧНА ФОНЕТИКА

напрямок підготовки 6.020303 Філологія (переклад)

освітньо-кваліфікаційний рівень "бакалавр"

Гуманітарний інститут

2015 - 2016 рік

Робоча програма Практична фонетика англійської мови для студентів за спеціальністю 6.020303 Філологія (переклад), галузь знань 0203 Гуманітарні науки. – 2015 року. – 35 с.

Розробники: **Матвейченко Вікторія Вікторівна**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри англійської філології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри англійської філології

Протокол від. “ 27 ” серпня 2015 року № 1

Завідувач кафедри англійської філології

Якуба В.В. (Якуба В.В.)

“ 28 ” серпня 2015 року

Схвалено Вченою радою Гуманітарного інституту за спеціальністю 8.02030302 Філологія (мова і література англійська), освітньо-кваліфікаційний рівень "магістр"

Протокол від “ 29 ” вересня 2015 року № 1

Вчений секретар Г.П.Видайчук

“ 05 ” жовтня 2015 року

Структура програми типова. Години відповідають робочому навчальному плану.

Заступник директора Гуманітарного Інституту
з навчальної роботи

О.В. Єременко О.В. Єременко

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни	6
II. Тематичний план навчальної дисципліни	7
III. Програма	9
IV. Навчально-методична карта дисципліни	
«Практичної фонетики англійської мови»	11
V. Плани практичних занять	12
VI. Завдання для самостійної роботи	21
Карта самостійної роботи студента	22
VII. Система поточного та підсумкового контролю	24
VIII. Методи навчання	25
IX. Методичне забезпечення курсу	26
X. Питання до екзамену	26
XI. Рекомендована література	27

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Практична фонетика англійської мови» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою англійської філології на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану для всіх спеціальностей денної форми навчання.

Курс практичної фонетики є одним з основних дисциплін, який вивчається у педагогічному університеті на денній формі навчання філологічного факультету, що є нерозривно пов'язаним з курсами практики усного і писемного мовлення та практичної граматики.

Основним документом при складанні програми були Типова програма з англійської мови для університетів/інститутів (п'ятирічний курс навчання), рекомендованої Міністерством освіти і науки України і призначеної для вищих навчальних закладів освіти IV рівня акредитації, які здійснюють підготовку майбутніх вчителів та філологів з англійської мови.

Структура і зміст навчальної програми з практичної фонетики побудовані відповідно з основними завданнями впровадження кредитно-модульної системи підготовки фахівців, тобто запровадження передбаченої Болонською декларацією системи академічних кредитів, що аналогічна ECTS (Європейській кредитно-трансферній системі).

Зміст навчання практичної фонетики у Київському університеті імені Бориса Грінченка за умов кредитно-модульної системи розраховано на 1 академічний рік на денній формі навчання філологічного факультету. Протягом першого та другого семестрів студенти денної форми навчання оволодівають основними фонетичними знаннями та правилами, формуються основи чіткої і правильної вимови, навички транскрибування та інтонування. Вивчається класифікація інтонаційних моделей та значення їх вживання у зв'язному мовленні. Фонетичний матеріал подається у контексті, і фонетичні навички формуються під час виконання комунікативно-спрямованих вправ.

Метою навчальної дисципліни "Практична фонетика англійської мови" є ознайомлення студентів з основними поняттями і категоріями сучасної фонетики англійської мови, формування фонематичного слуху, артикуляційних навичок та навичок інтонування мовлення; розвиток фонетичної компетенції студентів, як складової мовної компетенції; окреслення шляхів практичного застосування отриманих знань, умінь і навичок з практичної фонетики.

Завдання курсу "Практична фонетика англійської мови":

- Сформувати у студентів слухово-вимовні навички та вміння правильної вимови англійських звуків.

- Сформувати у студентів сталі інтонаційні навички;
- Розвивати у студентів уміння інтонування власного емоційного мовлення адекватного до комунікативної ситуації.
- Створити у студентів ґрунтовну теоретичну базу про фонетичні закономірності англійської вимови та інтонації.
- Забезпечити засвоєння студентами систематичних знань з практичної фонетики.

Уміння та навички:

- застосовувати отримані теоретичні знання з фонетики в практичній діяльності;
- розуміти різноманітні інтонаційні моделі у зв'язному мовленні та розкривати їх інформаційне значення;
- ефективно і гнучко використовувати знання, навички та вміння з практичної фонетики у використанні англійської мови.

Основні задачі курсу практичної фонетики під час проведення практичних занять полягають у тому, щоб допомогти майбутнім вчителям та філологам:

- проаналізувати і засвоїти навчальний матеріал, в якому реалізуються програми теорії та практики;
- оволодіти практичним навиками англійської вимови;
- закріпити набуті теоретичні та практичні знання.

Основною формою організації навчання при вивчення дисципліни "Практична фонетика" є практичні заняття.

Програма передбачає гармонійне та збалансоване поєднання теоретичних знань з практикою. Теоретичний матеріал розкриває закономірності та особливості англійської вимови та інтонації та стає підґрунтям для свідомого застосування практичних навичок. Курс розрахований на підготовку студентів – майбутніх перекладачів та філологів.

Для студентів I курсу напряму підготовки «Філологія (переклад)» курс "Практичної фонетики" розрахований на 120 год.: практичні заняття – 42 год., самостійна робота – 42 год., модульний контроль – 6 год., 30 год. – екзамен (II семестр).

Форми контролю: екзамен – II семестр.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс: Підготовка (бакалаврів)	Напрям, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS: 4 Змістові модулі: 3 Загальний обсяг дисципліни (години): 120 годин Тижневих годин: 2	Галузь знань <i>0203 Гуманітарні науки</i> Напрям підготовки <i>6.020303 Філологія (англійська)</i> Освітньо-кваліфікаційний рівень “бакалавр”	Обов’язкова Рік підготовки: 1 Семестр: 1,2 Практичні: 28 год., 14 год. Самостійна робота: 28 год., 14 год. Проміжний модульний контроль : 4 год., 2 год. Вид підсумкового контролю: II семестр - екзамен, 30 год.

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ I КУРС

	Тема	Кількість годин			
		Разом	Практичних	Самостійна робота	Поточний модульний контроль
Змістовий модуль I. (I семестр) Система англійських приголосних і голосних звуків					
1.	Фонема, алофон. Транскрипція. Органи мовлення. Класифікація фонем.	4	2	2	
2.	Приголосні звуки та їхня артикуляція.	4	2	2	
3.	Голосні звуки та їхня артикуляція.	4	2	2	
4.	Ритм. Поняття про тон. Фразовий наголос.	4	2	2	
5.	Інтонація спонукальних фраз. Нисхідний (високий, низький) тон.	4	2	2	
6.	Висхідний (високий, низький) тон.	4	2	2	
7.	Фонетичний аналіз слова.	4	2	2	
Модульна контрольна робота № 1		2			2
Всього		30	14	14	2
Змістовий модуль II. (1 семестр) Модифікація звуків					
8.	Поняття про асиміляцію. Типи вибухів.	4	2	2	
9.	Дифтонги. Зв’язуючий «г». Елізія.	4	2	2	
10.	Фонемі /f/ /v/ /w/. Фонемі/θ//ð//s//z/. Поняття про редукцію англійських голосних.	4	2	2	
11.	Складоутворююча функція сонантів.	4	2	2	
12.	Інтонація прямого звернення.	4	2	2	
13.	Інтонація питань (загальні, спеціальні, альтернативні, розділові).	4	2	2	
14.	Фонетичний аналіз речення.	4	2	2	
Модульна контрольна робота № 2		2			2
Всього		30	14	14	2
	Змістовий модуль III. (2 семестр) Термінальні тони та емпатичні засоби виразності				
15.	Нисхідний-висхідний тон.	4	2	2	
16.	Інтонація розповідних речень.	4	2	2	
17.	Інтонація передостаніх інтонаційних фраз.	4	2	2	
18.	Інтонація слів автора та непрямої мови.	4	2	2	
19.	Висхідний-нисхідний тон.	4	2	2	

20.	Інтонація вставних слів.	4	2	2	
21.	Узгодження тонів.	4	2	2	
Модульна контрольна робота № 3		2			2
Всього		30	14	14	2
Підготовка до екзамену		30		30	
Разом годин за навчальним планом:		120	42	72	6

III. ПРОГРАМА

Змістовий модуль I.

Система англійських приголосних і голосних звуків. The System of English Consonant and Vowel Sounds

Практичне заняття 1. Фонема, алофон. Транскрипція. Органи мовлення. Класифікація фонем. The Phoneme. The allophone. Transcription. The Organs of Speech. The Classification of English Phonemes. (2 год.)

Практичне заняття 2. Приголосні звуки та їхня артикуляція. The Classification of English Consonant Phonemes and their Articulation. (2 год.)

Практичне заняття 3. Голосні звуки та їхня артикуляція. The Classification of English Vowel Phonemes and their Articulation. (2 год.)

Практичне заняття 4. Ритм. Поняття про тон. Фразовий наголос. Rhythm. The Terminal Tone. Word-Stress. (2 год.)

Практичне заняття 5. Інтонація спонукальних фраз. Нисхідний (високий, низький) тон. The Intonation of Imperative Sentences. The High/Low Falling Nuclear Tone. (2 год.)

Практичне заняття 6. Висхідний (високий, низький) тон. The High/Low Rising Nuclear Tone. (2 год.)

Практичне заняття 7. Фонетичний аналіз слова. The Phonetic Analysis of the Word. (2 год.)

Змістовий модуль II.

Модифікація звуків. Sound Modification

Практичне заняття 8. Поняття про асиміляцію. Типи вибухів. Assimilation in English. Types of Plosions. (2 год.)

Практичне заняття 9. Дифтонги. Зв'язуючий «г». Елізія. The Diphthongs. The Linking / r /. Elision. (2 год.)

Практичне заняття 10. Фонеми /f/, /v/, /w/. Фонеми /θ/, /ð/, /s/, /z/. Поняття про редукцію англійських голосних. The Phonemes /f/, /v/, /w/. The Phonemes /θ/, /ð/, /s/, /z/. Strong and weak forms. (2 год.)

Практичне заняття 11. Складоутворення. Складоутворююча функція сонантів. Syllable Formation and Syllable Division in English. (2 год.)

Практичне заняття 12. Інтонація прямого звернення. The Intonation of Direct Address. (2 год.)

Практичне заняття 13. Інтонація питань. Intonation of questions. (2 год.)

Практичне заняття 14. Фонетичний аналіз речення. The Phonetic Analysis of the Sentence. (2 год.)

Змістовий модуль III.
Термінальні тони та емпатичні засоби виразності.
Terminal Tones and Emphatic Means of Expressiveness

Практичне заняття 15. Нисхідний-висхідний тон. Elision. The Falling-Rising Nuclear Tone. (2 год.)

Практичне заняття 16. Інтонація розповідних речень. The Intonation of statements. (2 год.)

Практичне заняття 17. Інтонація неостанніх інтонаційних груп. The Intonation of Non-Final Intonation Groups. (2 год.)

Практичне заняття 18. Інтонація слів автора та непрямої мови. The Intonation of Reporting Phrase and Reported Speech. (2 год.)

Практичне заняття 19. Висхідний-нисхідний тон. The Rising-Falling Nuclear Tone. (2 год.)

Практичне заняття 20. Інтонація вставних слів. The Intonation of Parentheses. (2 год.)

Практичне заняття 21. Узгодження тонів. Agreement of Tones.

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Практична фонетика»

I курс (I - II семестр)

Разом 120 год.: практичні заняття – 42 год., самостійна робота – 42 год.,
модульний контроль – 6 год, 30 год. – екзамен (II семестр).

Модулі	Змістовий модуль I							Змістовий модуль II							Змістовий модуль III						
Назва модуля	Система англійських приголосних і голосних звуків							Модифікація звуків							Термінальні тони та емпатичні засоби виразності						
Кількість балів за III модуля	336 балів																				
Кількість балів за модуль	102 бала							102 бала							102 бала						
ПЗ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Години	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Теми практичних занять	Класифікація фонем (10 балів+1бал (відв.))	Класифікація англійських приголосних (10 балів+1бал (відв.))	Класифікація англійських голосних (10 балів+1бал (відв.))	Ритм. Фразовий наголос (10 балів+1бал (відв.))	Інтонаційний спонукальний фраз. Нисхідний тон (10 балів+1бал (відв.))	Висхідний тон (10 балів+1бал (відв.))	Фонетичний аналіз слова (10 балів+1бал (відв.))	Поняття про асиміляцію. Типи вибухів (10 балів+1бал (відв.))	Дифтонги. Зв'язуючий /r/. Елізія (10 балів+1бал (відв.))	Поняття про редукацію (10 балів+1бал (відв.))	Складоутворення в англійській мові (10 балів+1бал (відв.))	Інтонація прямого звернення (10 балів+1бал (відв.))	Інтонація питань (10 балів+1бал (відв.))	Фонетичний аналіз речення (10 балів+1бал (відв.))	Елізія. Нисхідний-висхідний тон (10 балів+1бал (відв.))	Інтонація розповідних речень (10 балів+1бал (відв.))	Інтонація передостанніх інтонаційних фраз (10 балів+1бал (відв.))	Інтонація непрямої мови (10 балів+1бал (відв.))	Висхідний-Нисхідний тон (10 балів+1бал (відв.))	Інтонація введених слів (10 балів+1бал (відв.))	Узгодження тонів (10 балів+1бал (відв.))
Модульний контроль	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)							Модульна контрольна робота 2 (25 балів)							Модульна контрольна робота 3 (25 балів)						
Семестровий контроль	Екзамен (40 балів)																				

V. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I Система англійських приголосних і голосних звуків

Практичне заняття 1.

Тема: Фонема, алофон. Транскрипція. Органи мовлення.

Артикуляційний базис. Класифікація фонем

Фонетика, як складова лінгвістики. Фонема. Кількісний склад фонем. Голосні та приголосні фонем. Поняття про фонему, як найменшу одиницю мови, яка впливає на семантику та граматичну диференціацію. Поняття про алофони. Утворення алофонів у сполученні з різними звуками та як наслідку індивідуальних особливостей вимови. Органи мовлення. Поняття про структуру та роботу органів мови. Активні та пасивні органи мови. Транскрипція та види транскрипції. Доцільність вживання транскрипції, яка є своєрідним алфавітом звуків. Види транскрипції.

Основні поняття теми: фонема, алофон, транскрипція, мускульна напруга, приголосний, тип перешкоди, спосіб продукування шуму, місце утворення перешкод, класифікація, голосний.

Рекомендована література

1. Соколова М.А. Практическая фонетика английского языка / Соколова М.А.: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. – 384 с.
2. Васильев В.А. Фонетика английского языка. Нормативный курс / Васильев В.А. и др. // – М.: Высш. шк., 1980. – 252 с.
3. Карневская Е. Б. Практическая фонетика английского языка. Мн.: Выш.шк., 1990 – 279 с.

Практичне заняття 2.

Тема: Класифікація приголосних звуків та їхня артикуляція

Англійські приголосні. Класифікація англійських приголосних за місцем артикуляції, за засобом шуму, за роботою головного артикуляції органу, за роботою голосових зв'язок, за манерою утворення перешкоди. Фонем [t], [d], [k], [g], [n], [s], [z], [l], [i:], [p], [b], [m], [e], [l], [f], [v], [j], [θ], [ð], [h], [□], [□], [w], [ŋ], [r], та інші.

Основні поняття теми: приголосні, класифікація, мускульна напруга, тип перешкоди, спосіб продукування шуму, місце утворення перешкод.

Рекомендована література

1. Соколова М.А. Практическая фонетика английского языка / Соколова М.А.: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. – 384 с.
2. Васильев В.А. Фонетика английского языка. Нормативный курс / Васильев В.А. и др. // –

М.: Высш. шк., 1980.– 252 с.

3. Карневская Е. Б. Практическая фонетика английского языка. Мн.: Выш.шк., 1990 – 279 с.

Практичне заняття 3.

Тема: Класифікація англійських голосних та їхня артикуляція

Англійські голосні. Кількісний складів англійських голосних. Принципи класифікації англійських голосних за стабільністю артикуляції, за положенням та висотою язика у ротовій порожнині, за подовженістю, за ступенем мускульної напруги, за положенням губ (огубленістю). Артикуляційні особливості англійських голосних. Фонеми [i], [u], [ɜ], [z:], [ɔ:], [oɪ], [æ], [eɪ], [aɪ], [ɔɪ], [aɪ], [ɔɪ], [ə], [ɪə], [ʊə], [ɔə] та інші.

Основні поняття теми: голосні, класифікація, положення губ, губні, стабільність артикуляції.

Рекомендована література

1. Соколова М.А. Практическая фонетика английского языка / Соколова М.А.: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. – 384 с.
2. Васильев В.А. Фонетика английского языка. Нормативный курс / Васильев В.А. и др. // – М.: Высш. шк., 1980.– 252 с.
3. Карневская Е. Б. Практическая фонетика английского языка. Мн.: Выш.шк., 1990 – 279 с.

Практичне заняття 4.

Тема: Основи ритмічної організації фрази. Поняття про тон

Членування фрази на акцентні групи. Акцентна група як одиниця ритмічної організації фрази. Склад ритмічної групи. Елементи інтонаційної групи. Типи безударних складів: енклітики та проклітики. Просодичні засоби членування усного мовлення. Кінетичний тон. Статичний тон. Нисхідний кінетичний тон.

Основні поняття теми: ритм, наголос, ритмічна група, інтонаційна група, статичний тон, кінетичний тон.

Рекомендована література

1. Соколова М.А. Практическая фонетика английского языка / Соколова М.А.: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. – 384 с.
2. Васильев В.А. Фонетика английского языка. Нормативный курс / Васильев В.А. и др. // – М.: Высш. шк., 1980.– 252 с.
3. Карневская Е. Б. Практическая фонетика английского языка. Мн.: Выш.шк., 1990 – 279 с.

Практичне заняття 5.

Тема: Інтенація спонукальних фраз.

Нисхідний (високий, низький) тон

Високий нисхідний тон. Нерозгорнуті спонукальні речення. Розгорнуті спонукальні речення. Позиція ядерного слова у реченні. Низький висхідний тон. Форма та значення. Графічне зображення тону. Типи речень з низьким висхідним тоном. Речення з перерахуванням.

Основні поняття теми: спонукальне речення, низький тон, ядерне слово висхідний низький тон, незавершеність, передостані інтонаційні групи.

Рекомендована література

1. Соколова М.А. Практическая фонетика английского языка / Соколова М.А.: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. – 384 с.
2. Васильев В.А. Фонетика английского языка. Нормативный курс / Васильев В.А. и др. // – М.: Высш. шк., 1980. – 252 с.
3. Карневская Е. Б. Практическая фонетика английского языка. Мн.: Выш.шк., 1990 – 279 с.

Практичне заняття 6.

Тема: Термінальний висхідний (високий, низький) тон

Поняття про висхідний (високий, низький) тон. Значення високого (низького) висхідного тону. Різні моделі речень з висхідним тоном: неповні загальні питання, перепитання. Графічне зображення інтонаційної структури речення з високим висхідним тоном.

Основні поняття теми: передшкала, шкала, ядро, заядерні склади.

Рекомендована література

1. Соколова М.А. Практическая фонетика английского языка / Соколова М.А.: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. – 384 с.
2. Васильев В.А. Фонетика английского языка. Нормативный курс / Васильев В.А. и др. // – М.: Высш. шк., 1980. – 252 с.
3. Карневская Е. Б. Практическая фонетика английского языка. Мн.: Выш.шк., 1990 – 279 с.

Практичне заняття 7.

Тема: Фонетичний аналіз слова

Спелінг слова. Аналіз фонем у слові. Випадки асиміляції. Кількість складів у слові. Акцентна структура слова.

Основні поняття теми: фонема, складоутворення, наголос.

Рекомендована література

1. Соколова М.А. Практическая фонетика английского языка / Соколова М.А.: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. – 384 с.
2. Васильев В.А. Фонетика английского языка. Нормативный курс / Васильев В.А. и др. // – М.: Высш. шк., 1980. – 252 с.
3. Карневская Е. Б. Практическая фонетика английского языка. Мн.: Выш.шк., 1990 – 279 с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Модифікація звуків

Практичне заняття 8.

Тема: Фонеми /□/ /i□/, та /e/ /æ/. Фонеми /t/ /d//k//g//p//b//m//n//l/.

Асиміляція. Типи вибухів

Поняття про особливості вживання фонем [t], [d], [k], [g], [p], [b] у зв'язному мовленні. Асиміляція (адаптація). Поняття про асиміляцію як фонетичне явище, що притаманне всім мовам. Аналіз асиміляції за напрямком (прогресивна (progressive), регресивна (regressive) та подвійна (reciprocal or double), ступенем (повна (complete), часткова (partial) та проміжна, або перехідна (intermediate). Ознайомлення з явищами Loss of Plosion, Lateral Plosion and Nasal Plosion. Практичне використання цих явищ у мовленні.

Основні поняття теми: асимілююча фонема, асимільована фонема, носовий вибух, латеральний вибух, вибухові приголосні.

Рекомендована література

1. Соколова М.А. Практическая фонетика английского языка / Соколова М.А.: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. – 384 с.
2. Васильев В.А. Фонетика английского языка. Нормативный курс / Васильев В.А. и др. // – М.: Высш. шк., 1980. – 252 с.
3. Карневская Е. Б. Практическая фонетика английского языка. Мн.: Выш.шк., 1990 – 279 с.

Практичне заняття 9.

Тема: Фонеми /□/ /□□//u□//□/. Фонеми/θ//ð//s//z//□//□//t□//d□/. Дифтонги/э□//□□//а□//□э/. Зв'язуючий «г». Елізія

Ознайомлення з фонетичними явищами зв'язуючого «г» (Linking «г»). Практичне використання цих явищ у мовленні. Поняття про елізію.

Основні поняття теми: міжзубні приголосні, афrikати, довгі голосні, зв'язуючи

приголосний, випадіння приголосного.

Рекомендована література

1. Соколова М.А. Практическая фонетика английского языка / Соколова М.А.: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. – 384 с.
2. Васильев В.А. Фонетика английского языка. Нормативный курс / Васильев В.А. и др. // – М.: Высш. шк., 1980. – 252 с.
3. Карневская Е. Б. Практическая фонетика английского языка. Мн.: Выш.шк., 1990 – 279 с.

Практичне заняття 10.

Тема: Фонеми /f/ /v/ /w/. Фонеми/θ//ð//s//z/.

Редукція англійських голосних

Поняття про редукцію голосних як фонетичного явища. Редукція кількісна дифтонгів та довгих голосних. Редукція якісна м'яка та тверда. Редукція повна (нульова). Повні та редуковані форми слів. Ознайомлення з типами редукції –кількісною (quantitative) – скороченням тривалості голосних, якісною (qualitative) – втратою чіткості тембру голосної, та нульовою (повною) або елізією – (elision) complete – випадінням голосного.

Основні поняття теми: асиміляція, прогресивна, регресивна, подвійна, повна, часткова, проміжна (перехідна); редукція, якісна редукція, кількісна редукція, повна (нульова) редукція, редуковані форми слів.

Рекомендована література

1. Соколова М.А. Практическая фонетика английского языка / Соколова М.А.: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. – 384 с.
2. Васильев В.А. Фонетика английского языка. Нормативный курс / Васильев В.А. и др. // – М.: Высш. шк., 1980. – 252 с.
3. Карневская Е. Б. Практическая фонетика английского языка. Мн.: Выш.шк., 1990 – 279 с.

Практичне заняття 11.

Тема: Складоутворення. Складоутворююча функція сонантів

Поняття про наголос у слові, склад. Типи складів. Залежність наголосу від кількості складів у слові. Наголос у двоскладових, трьоскладових та чотирьоскладових словах. Наголос у двокорінних словах. Наголос у числівниках 13-19. Зміщення наголосу. Розподіл слів на склади. Акцентна структура слова.

Основні поняття теми: голосний, приголосний, сонорний приголосний, наголос, склад, відкритий склад, напів-закритий склад, закритий склад, головний наголос, другорядний наголос.

Рекомендована література

1. Соколова М.А. Практическая фонетика английского языка / Соколова М.А.: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. – 384 с.
2. Васильев В.А. Фонетика английского языка. Нормативный курс / Васильев В.А. и др. // – М.: Высш. шк., 1980. – 252 с.
3. Карневская Е. Б. Практическая фонетика английского языка. Мн.: Выш.шк., 1990 – 279 с.

Практичне заняття 12.**Тема: Інтонція прямого звернення**

Позиція прямого звернення у реченні. Інтонція прямого звернення на початку речення. Інтонція прямого звернення в середині та кінці речення. Значення термінальних тонів з прямим зверненням в різних позиціях у реченні.

Основні поняття теми: пряме звернення, нисхідний високий тон, висхідний низький тон, нисхідний-висхідний тон.

Рекомендована література

1. Соколова М.А. Практическая фонетика английского языка / Соколова М.А.: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. – 384 с.
2. Васильев В.А. Фонетика английского языка. Нормативный курс / Васильев В.А. и др. // – М.: Высш. шк., 1980. – 252 с.
3. Карневская Е. Б. Практическая фонетика английского языка. Мн.: Выш.шк., 1990 – 279 с.

Практичне заняття 13.**Тема: Інтонція питань****(загальні, спеціальні, розділові, альтернативні)**

Типи загальних питань. Нейтральні загальні питання. Дружні загальні питання. Складні загальні питання. Термінальні тони в загальних питаннях: форма та значення. Інтонційні моделі спеціальних питань. Нейтральні спеціальні питання з нисхідним тоном. Уточнюючі спеціальні питання. Зміщення ядра у реченні. Дружні спеціальні питання з низьким висхідним тоном. Форма та значення термінальних тонів у спеціальних питаннях. Інтонційні моделі розділових питань. Комбіновані термінальні тони: нисхідний (високий, низький) та висхідний (високий, низький); нисхідний (високий, низький) та нисхідний (високий, низький). Форма та значення. Графічне зображення термінальних тонів. Інтонційні моделі альтернативних питань. Дружні альтернативні питання. Нейтральні альтернативні питання. Складний тон. Висхідний тон у передостанніх інтонаційних групах. Нисхідний або висхідний тон в останній інтонаційній групі альтернативного питання.

Основні поняття теми: висхідний тон, нисхідний-висхідний тон, нисхідний тон.

Рекомендована література

1. Соколова М.А. Практическая фонетика английского языка / Соколова М.А.: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. – 384 с.
2. Васильев В.А. Фонетика английского языка. Нормативный курс / Васильев В.А. и др. // – М.: Высш. шк., 1980. – 252 с.
3. Карневская Е. Б. Практическая фонетика английского языка. Мн.: Выш.шк., 1990 – 279 с.

Практичне заняття 14.

Тема: Фонетичний аналіз речення

Комунікативний тип речення. Синтагматичний розподіл речення. Статичний та кінетичний наголос у реченні. Тип термінального тону у реченні. Транскрипція речення. Випадки асиміляції. Тonoграма речення.

Основні поняття теми: синтагма, термінальний тон, ударні склади, безударні склади.

Рекомендована література

1. Соколова М.А. Практическая фонетика английского языка / Соколова М.А.: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. – 384 с.
2. Васильев В.А. Фонетика английского языка. Нормативный курс / Васильев В.А. и др. // – М.: Высш. шк., 1980. – 252 с.
3. Карневская Е. Б. Практическая фонетика английского языка. Мн.: Выш.шк., 1990 – 279 с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Термінальні тони та емоційні засоби виразності

Практичне заняття 15.

Тема: Нисхідний-висхідний тон.

Нисхідний-висхідний тон у спонукальних реченнях.

Нисхідний-висхідний тон в розмовних формулах

Нисхідний-висхідний тон: форма та значення. Графічне зображення тону. Речення з нисхідним-висхідним тоном. Типи спонукань: прохання, попередження. Різниця між типами спонукальних речень. Інтонаційні моделі прохань. Типи розмовних формул: привітання, прощання, вибачення, слова подяки. Розподіл розмовних формул відповідно до ступеня ввічливості: нейтральні, повсякденні, дружні. Нисхідний-висхідний тон в дружніх розмовних формулах.

Основні поняття теми: імплікація, нисхідний-висхідний термінальний тон.

Рекомендована література

1. Соколова М.А. Практическая фонетика английского языка / Соколова М.А.: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. – 384 с.
2. Васильев В.А. Фонетика английского языка. Нормативный курс / Васильев В.А. и др. // – М.: Высш. шк., 1980. – 252 с.
3. Карневская Е. Б. Практическая фонетика английского языка. Мн.: Выш.шк., 1990 – 279 с.

Практичне заняття 16.

Тема: Інтонція розповідних речень.

Інтонційні моделі розповідних речень. Щірі розповідні речення з високим нисхідним тоном. Розповідні речення з прихованим значенням з нисхідним-висхідним тоном. Дружні розповідні речення з низьким висхідним тоном.

Основні поняття теми: термінальний тон, інтонаційна модель речення.

Рекомендована література

1. Соколова М.А. Практическая фонетика английского языка / Соколова М.А.: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. – 384 с.
2. Васильев В.А. Фонетика английского языка. Нормативный курс / Васильев В.А. и др. // – М.: Высш. шк., 1980. – 252 с.
3. Карневская Е. Б. Практическая фонетика английского языка. Мн.: Выш.шк., 1990 – 279 с.

Практичне заняття 17.

Тема: Інтонція передостанніх інтонаційних фраз

Речення з більш ніж однією інтонаційною групою. Складний термінальний тон. Семантичне значення передостанніх інтонаційних груп. Низький висхідний тон у передостанніх інтонаційних групах. Високий нисхідний тон у передостанніх інтонаційних групах. Нисхідний-висхідний тон у передостанніх інтонаційних групах. Форма та значення термінальних тонів у передостанніх інтонаційних групах.

Основні поняття теми: інтонація, передостання інтонаційна група, наголос в реченні, розподіл наголосу, семантичне навантаження.

Рекомендована література

1. Соколова М.А. Практическая фонетика английского языка / Соколова М.А.: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. – 384 с.
2. Васильев В.А. Фонетика английского языка. Нормативный курс / Васильев В.А. и др. // – М.: Высш. шк., 1980. – 252 с.
3. Карневская Е. Б. Практическая фонетика английского языка. Мн.: Выш.шк., 1990 – 279 с.

Практичне заняття 18.

Тема: Інтенація слів автора та непрямої мови

Інтенаційні моделі непрямої мови. Непряма мова на початку речення. Непряма мова у середині та на прикінці речення. Форма і значення. Інтенаційні моделі слів автора. Низький висхідний тон, нисхідний-висхідний тон та високий нисхідний тон в реченнях з прямою мовою.

Основні поняття теми: інтонаційні моделі речень з прямою мовою, термінальні тони.

Рекомендована література

1. Соколова М.А. Практическая фонетика английского языка / Соколова М.А.: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. – 384 с.
2. Васильев В.А. Фонетика английского языка. Нормативный курс / Васильев В.А. и др. // – М.: Высш. шк., 1980. – 252 с.
3. Карневская Е. Б. Практическая фонетика английского языка. Мн.: Выш.шк., 1990 – 279 с.

Практичне заняття 19.

Тема: Висхідний-нисхідний тон

Висхідний-нисхідний тон. Форма і значення. Графічне оформлення.

Основні поняття теми: висхідний-нисхідний термінальний тон, імплікації, емоції сарказму.

Рекомендована література

1. Соколова М.А. Практическая фонетика английского языка / Соколова М.А.: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. – 384 с.
2. Васильев В.А. Фонетика английского языка. Нормативный курс / Васильев В.А. и др. // – М.: Высш. шк., 1980. – 252 с.
3. Карневская Е. Б. Практическая фонетика английского языка. Мн.: Выш.шк., 1990 – 279 с.

Практичне заняття 20.

Тема: Інтенація вставних слів

Поняття вставного слова. Позиція вставного слова у реченні. Інтенаційна модель вставних слів на початку речення. Інтенаційна модель вставних слів у середині та наприкінці речення. Термінальний низький висхідний тон. Термінальний нисхідний-висхідний тон.

Основні поняття теми: термінальний тон, інтонаційна модель вставних слів.

Рекомендована література

1. Соколова М.А. Практическая фонетика английского языка / Соколова М.А.: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. – 384 с.
2. Васильев В.А. Фонетика английского языка. Нормативный курс / Васильев В.А. и др. // –

М.: Высш. шк., 1980.– 252 с.

3. Карневская Е. Б. Практическая фонетика английского языка. Мн.: Выш.шк., 1990 – 279 с.

Практичне заняття 21.

Тема: Узгодження тонів

Нисхідний тон. Висхідний тон. Нисхідний-висхідний тон. Висхідний-нисхідний тон.
Форма і значення. Графічне оформлення.

Основні поняття теми: інтонаційні моделі речень.

Рекомендована література

4. Соколова М.А. Практическая фонетика английского языка / Соколова М.А.: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. – 384 с.

5. Васильев В.А. Фонетика английского языка. Нормативный курс / Васильев В.А. и др. // – М.: Высш. шк., 1980.– 252 с.

6. Карневская Е. Б. Практическая фонетика английского языка. Мн.: Выш.шк., 1990 – 279 с.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Система англійських приголосних і голосних звуків – 14 годин

1. Характеристика органів мовлення. Опис процесу творення звуків за допомогою органів мовлення.
2. Фонеми та алофони.
3. Вивчення класифікації приголосних звуків.
4. Вивчення класифікації голосних звуків.
5. Визначення транскрипції, основні її завдання. Характеристика видів транскрипції. Транскрипція слів та речень.
6. Артикуляційні особливості приголосних та голосних звуків.
7. Фонетичний аналіз слова.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Модифікація звуків – 14 годин

1. Асиміляція. Проаналізувати випадки асиміляції на прикладах 5 автентичних текстів (аудіокниг, пісень).
2. Проаналізувати випадки розподілу на склади. Складоутворюючі фонеми. Поняття про графічний та фонетичний склад. Дібрати приклади різних видів складів.
3. Проаналізувати випадки редукції на прикладах 5 автентичних текстів (аудіокниг, пісень).
4. Тренувати вживання низького висхідного тону.
5. Проаналізувати інтонацію прямого звернення на прикладах.
6. Відпрацювати ударність вказівних займенників на прикладах.

7. Фонетичний аналіз речень.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III**Термінальні тони та емпатичні засоби виразності – 14 годин**

1. Ознайомитися з інтонаційними моделями питань. Проаналізувати випадки використання термінальних тонів у спеціальних, загальних, розділових та альтернативних запитаннях на прикладах автентичних текстів.

2. Навести приклади речень з використанням різних термінальних тонів.

3. Визначити емоційну модальність термінальних тонів на прикладах.

4. Проаналізувати випадки вживання термінального нисхідного-висхідного тону у різних видах речень на прикладах автентичних текстів.

5. Проаналізувати випадки вживання термінальних тонів у передостанніх інтонаційних групах на прикладах автентичних текстів.

6. Ознайомитися з поняттям про головний та другорядний наголос. Роль наголосу в слові для правильного читання голосних літер.

7. Опрацювати правила читання голосних у двоскладових словах. Двоскладові слова з наголосом на першому складі. Двоскладові слова з наголосом на другому складі. Наголос в словах іноземного походження. Слова з двома наголосами.

Таблиця 6.1

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I			
Система англійських приголосних і голосних звуків			
1. Фонема, алофон. Транскрипція. Органи мовлення. Класифікація фонем	Практичне заняття	5	
2. Приголосні звуки та їхня артикуляція	Практичне заняття	5	
3. Голосні звуки та їхня артикуляція	Практичне заняття	5	
4. Ритм. Поняття про тон. Фразовий наголос	Практичне заняття	5	
5. Інтонація спонукальних фраз. Нисхідний (високий, низький) тон	Практичне заняття	5	
6. Висхідний (високий, низький) тон	Практичне заняття	5	
7. Фонетичний аналіз слова	Практичне заняття	5	
Всього балів		35	

Змістовий модуль II Модифікація звуків			
8. Асиміляція. Типи вибухів.	Практичне заняття	5	
9. Дифтонги. Зв'язуючий «г». Елізія	Практичне заняття	5	
10. Фонеми /f/ /v/ /w/. Фонеми /θ/ /ð/ /s/ /z/. Поняття про редукцію англійських голосних.	Практичне заняття	5	
11. Складоутворююча функція сонантів.	Практичне заняття	5	
12. Інтонація прямого звернення.	Практичне заняття	5	
13. Інтонація питань (загальних, спеціальних, розділових, альтернативних)	Практичне заняття	5	
14. Фонетичний аналіз речення.	Практичне заняття	5	
Всього балів		35	
Змістовий модуль III Термінальні тони та емпатичні засоби виразності			
15. Нисхідний-висхідний тон. Нисхідний-висхідний тон у спонукальних реченнях. Нисхідний-висхідний тон в розмовних формулах	Практичне заняття	5	
16. Інтонація розділових питань	Практичне заняття	5	
17. Інтонація передостанніх інтонаційних фраз	Практичне заняття	5	
18. Інтонація слів автора та непрямой мови	Практичне заняття	5	
19. Висхідний-нисхідний тон	Практичне заняття	5	
20. Інтонація вставних слів	Практичне заняття	5	
21. Узгодження тонів	Практичне заняття	5	
Всього балів		35	
Разом		105	

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Практична фонетика» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види й терміни контролю.

Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну та європейську (ECTS) шкалу подано у таблицях:

**Коефіцієнт розрахунку рейтингу
I курс (1-2 семестри)**

№	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування практичних занять	1	21	21
2.	Виконання самостійної роботи (домашнє завдання)	5	21	105
3.	Відповідь на практичному занятті	10	21	210
4.	Модульна контрольна робота	25	3	75
Максимальна кількість балів 411 Коефіцієнт розрахунку рейтингових балів становить $411/60 = 6.85$				
Екзамен				40

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 68	«достатньо»	E
69 – 74	«задовільно»	D
75 – 81	«добре»	C
82 – 89	«дуже добре»	B
90 – 100	«відмінно»	A

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у таблиці:

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
--------	---------------------

«відмінно»	ставиться за вивчення текстів та опанування матеріалу, враховуючи вимову та інтонаційний контур, ґрунтовне знання матеріалу в повному обсязі, вміння виконувати практичні завдання (транскрибування та тонування речень), за знання основної та додаткової літератури.
«добре»	ставиться за вивчення текстів враховуючи вимову та інтонаційний контур, вияв студентом систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань (транскрибування та тонування речень), з незначними помилками засвоєння усього обсягу літератури, з незначними помилками.
«задовільно»	ставиться за вивчення текстів враховуючи вимову та інтонаційний контур, вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, обізнаність з програмною літературою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний зрозуміти їх за допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, який не вивчив тексти або вивчив не враховуючи вимову та інтонаційний контур, відповідь відтворення програмового матеріалу поверхова, через початкове уявлення про предмет. Тож, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання без повторного навчання за даним курсом.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в письмовій формі.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

1) За джерелом інформації:

- *Словесні:* пояснення, розповідь, бесіда.
- *Практичні:* вправи на транскрибування, інтонування речень, імітація текстів.
- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів з книгою.

//. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: прослуховування аутентичних аудіо матеріалу та відеоматеріалу.

IX. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- робоча навчальна програма;
- навчальні посібники;
- конспекти занять;
- аудіофонограми текстів;
- ресурси глобальної комп'ютерної мережі;
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

X. ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

(структура екзамену)

Task 1. Speak on:

1. The classification of English Consonant Phonemes.
2. The classification of English Vowel Phonemes.
3. Syllable Formation and Syllable Division in English.
4. Types of reduction.
5. Assimilation. Types of assimilation. Degrees of assimilation.
6. The meaning and use of the high / low falling tone.
7. The meaning and use of the high / low rising tone.
8. The main types of heads.
9. The intonation of imperative sentences.
10. The intonation of direct address.
11. The intonation of special questions.
12. The intonation of general questions.
13. The intonation of disjunctive questions.
14. The intonation of alternative questions.
15. The meaning and use of the Falling-Rising tone.
16. The meaning and use of the Rising-Falling tone.
17. The intonation of statements (straightforward, implicative, friendly).
18. The intonation of parentheses.
19. The intonation of non-final parts of utterances.
20. The intonation of reporting phrases and reported speech.

Task 2. Make the phonetic analysis of the sentence.

Sentence Phonetic Analysis Model

1. Define the communicative type of the sentence.
2. Show the syntagmatic division of the sentence.
3. Lay all the necessary tonetic stress marks in the intonation groups. Define the communicative centers in the intonation groups according to their meaning and modality expressed in the sentence.
4. Transcribe the sentence. Define the cases of vowel reduction and assimilation.
5. Draw the tonogram of the sentence; define the types of scales and the nuclear tones in all the intonation groups.

Task 3. Prepare the proper reading of the text suggested.

XI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Соколова М.А. Практическая фонетика английского языка / Соколова М.А.: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. – 384 с.
2. Васильев В.А. Фонетика английского языка. Нормативный курс / Васильев В.А. и др. // – М.: Высш. шк., 1980. – 252 с.
3. Карневская Е. Б. Практическая фонетика английского языка. Мн.: Выш.шк., 1990 – 279 с.
4. Мосьпан Н.В. Communicative Phonetics of English: навч. посіб. / Н.В. Мосьпан., Н.В. Гордієнко. – К.: Ленвіт, 2013. – 124с.

Додаткова:

1. Михальчук В.А. Практическая фонетика английского языка / В.А. Михальчук, М.В. Лысенко // С.Петербург, Изд. дом «Книжный мир», 2001. – 456 с.
2. Kelly G. How to Teach Pronunciation. – Pearson Education Limited. Harlow. England, 2000. – 154 p.
3. Kingdon R. The Groundwork of English Intonation. Laver J. Principles of Phonetics. – Cambridge University Press. 1995.
4. O'Connor J.D. Phonetics. Penguin Books. – London. England. 1991.
5. Pennington M.C. Phonology in English Language Teaching. – Longman. 1996.
6. Roach P. Introducing Phonetics. – Penguin English. 1992.
7. Brazil D. The Communicative Value of Intonation in English. Cambridge University Press. – UK. 1997.
8. Brown G. Listening to Spoken English. – Longman. 1990.
9. Cruttenden A. Intonation. – Cambridge University Press. 1995.